

pejszínű barnáig, minden árnyalat található. Kár, hogy éppen ez a legszebb s legnemesebb variáció már oly rendkívül ritka manapság az állatkertekben is, holott 15—20 évvel ezelőtt ez volt a leggyakrabban látható. Sorainak megritkításában nagy részök volt Jaques Chassaing, Jules Gerard, Hyppolite Betoulle s más vadászoknak, de Betoulle állítása szerint a kiírtás munkájából a legnagyobb részt az arabok vették ki, a kik, a nemes állathoz nem méltón, az állat rendes csapásain ásott mély gödrökben togták s ölték meg azokat.

Persze ezeknek s a telepítvényesek szempontjából érthető, hogy nem sajnálják a hatalmas vad kiveszését, mert barmaik közt ugyancsak nagy pusztítást vittek véghez ezek a szép rablók.

A mi az észak-afrikai, illetőleg Atlas-vidéki telet illeti, saját tapasztalásomból beszélhetek. 1898. januárban egy kirándulást tettem az Atlasban fekvő Teinet-El-Haad-ba s környékére. (E vidéken rajzoltam a képhez a téli erdőrésztletet). Halottam emlegetni s olvastam is, hogy a nevezett vidéken rendszeren szokott havazni, de minden várakozásomat felülmúlták a látottak. Este érkeztem meg T.-E.-H.-ba kissé hűvös, borús időben. Mekkora volt meglepetésem, mikor másnap reggel felébredve kinézek az ablakon s minden fehér volt az araszyninál mélyebb hótól. Aznap el akartam indulni a közeli óriási fáiról híres czédruerdőbe, de oly nagy hófúvások voltak s azután oly kevéssé voltam ruházódásomat illetőleg elkészülve Afrikában ilyen hamisítatlan, igazi télre, hogy mintegy másfélórai kínos mászkálás után, akarva nem akarva, le kellett mondanom az út folytatásáról. Szegény arab vezetőmön megesett a szivem; lenge burnusában, rövid harisnyái és papucsában s vaczogó fogaival

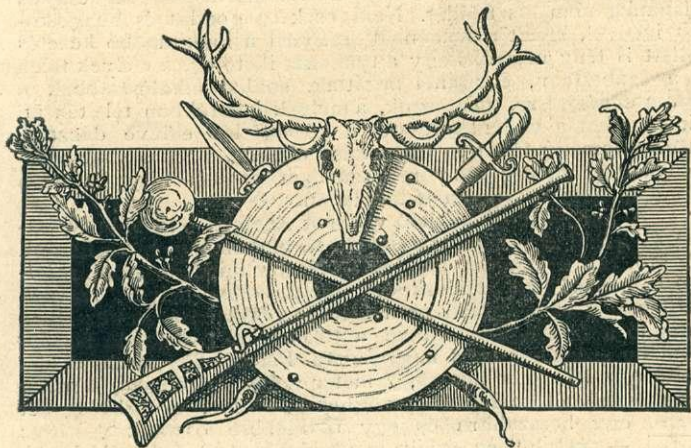
valóban szánandó alak volt, kék és ibolyaszínű is volt szegénynek minden szabadon levő testrésze.

Két nap múlva végre meglágyult az idő, az óriási szél is alábbhagyott s bár az utak a jó karban levéstől akkor még igen messze voltak, bokán felül érő sár és hócsatákban felmentem a remek czédruerdőbe, a hol — a hegyek tetején — még bőven volt hó. Valóban fenséges látvány volt az erdő, hatalmas, fantasztikus alakú fáival, melyeknek ernyőszerűen ellaposodó ágai szakadásig tele voltak hóval. Inkább Norvégiában képzelte volna magát az ember, mint Afrikában. Ez erdőben még most is találnak kővel kerített beásott leshelyeket, a melyekből többek közt Marguerite tábornok oroszánokra vadászott. A hó azonban ritkán tart sokáig, 1—2 nap alatt mind elolvad s a néha 5—6 R. fokos hideg hirtelen egész nyáriás (mint nálunk májusban) idővé válik, hogy azután pár nap múlva ismét elkezdődjék a tél. S olyankor mintegy varázsütésre az erdő is egyszerre egész nyári kinézésűvé válik, mert a fák (igen-igen kevés kivétellel) mind örökzöld lomboszatúak. Ugy az ottani fenyőfélék, czédrusok, mint a lombos levelűek: a tölgyfélék különböző és számos varietása, Lentiskusok stb. stb. Éppen ez alkot oly érdekes kontrasztot: a sűrű zöld lombos fák s köröskörül rajtok a vastag hólepel, mely így egészen sajtáságos jelleget ad az ottani erdőknek.

Ebben a remek környezetben élt s uralkodott az afrikai állatvilág királya, a berber oroszán! Leggyakoribb volt Algeriának Constantine tartományában, különösen Batja környékén, a Bon-Arif, Aurès hegyekben, Guelma, Sonk-Ahras, Bône, Philippeville helységek közt elterülő heglánczatokban.

Vastagh Géza.

VADÁSZAT.

Vadászias-e a sörétlövés az őzvadra.

A «Wild u. Hund» című német szaklapban jelent meg még a múlt év tavaszán hasonló című értekezés, melynek íróját már elfeledtem. Arra emlékszem csak, hogy valami «Kngl. preuss. Forstmeister» volt a nevéhez bigyesztve. Ennek a szépen, túlságos hangulatosan megírt közleménynek alapján már akkor akartam e b. lapban a söréttel való őzlövésre vonatkozó, nem mérvadó véleményemet megmondani, de azon reményben, hogy nem sok idő múlva magam szerezhetek tapasztalatokat e tekintetben, még pedig éppen a «Kngl. preuss. Forstmeister» hazájában, várakoztam vele mostanáig. Most végre több oknál fogva időszerűnek tartom ezt a témát felvetni,

mivelhogy már a puska is jórészt a falon függ és így a vadászembernek — ha érdemesnek tartja — több ideje van gondolkozni e tárgy fölött.

Előre bocsátva, hogy magam csak bizonyos körülmények között tartom megengedhetőnek és helyesnek a sörétlövést az őzvadra, látnom kellett, hogy a németek ebben a tekintetben is, mint sok másban — magyarán mondva — «aufsnaidolnak». A nevezett közlemény tartalma ugyanis, mely egyúttal czáfolat dr. Valentinisch gráci professzor teljesen ellenkező véleményére, abban pontosul össze, hogy a sörétlövés az őzvadra semmi körülmények között, semmi esetben sem engedhető meg; de ki is jelenti a czikíró, hogy Németországban valamire való vadász sohasem lő őzet másként, mint golyóval. Azután — s ez hatott meg legjobban — szépen kifejti, hogy miért lövik az őzet Ausztriában söréttel. Azért, mert az osztrák tartományokban (ezek között névszerint felemlíti «Ungarn»-t is!) oly kevéssé vadásziasan és korrektül üzik a vadászatot és annyira el vannak maradva e tekintetben Németországtól, hogy már ezért sem lehet csodálni, ha ilyen vadpusztító felfogás (t. i. sörétlövés az őzre) megállja helyét. (Ha nem is szószerint ilyen, de teljesen hasonló tartalmú volt a német közlemény.)

Németországban több erdei hajtóvadászatot vettem részt, nem is ép a legutolsó vadászterületeken, hol kimondták, hogy szabad őzet löni. De nem tévedek, ha mondom, hogy még nem volt alkalmam oly vadászatot résztvehetni, hol az egyik-másik puskás golyóval terítette

volna le az őzet. *Mindeddig csak söréttel lövött őzvadat volt alkalmam látni terítéken.* Nem mulasztatom el persze hozzátenni, hogy ezek a hajtások sohasem irányultak fővadra, hanem azokban mindig csak őz, nyúl és apró dúvad került lövésre. Nagyon rosszul érzém azonban magamat, ha mindazokat a professzionátus és műkedvelő vadászokat, kikkel ez idő alatt alkalmam volt megismerkedni, inkorrekt és vadásziatlan eljárással kellene vádolnom (a »Kngl. preuss. Forstmeister« szerint kellene!) — csak azért — mivel őzet hajtóvadászaton söréttel lőttek. Igaz ugyan, hogy így bebizonyosodott előttem az, hogy vannak vadászok, épen nem kevesen, kik még Németországban is nyugodt lelkiismerettel lövik az őzet söréttel — *bizonyos körülmények között* — és ezáltal az is, hogy a nevezett német cikknek erre vonatkozó passzusa nem egyéb, nagyhangú, alaptalan kijelentésnél, de viszont távol van tőlem — ha másért nem — csupán ezért a német vadászok »waidgerecht«-ségét kevesebbre becsülni.

Mert én az őzvadnak söréttel való lövését *egy esetben nemcsak, hogy nem vadásziatlannak, hanem ellenkezőleg, egészen helyesnek tartom és ez: épen az erdei, vagy akár mezei őszi és téli hajtóvadászat.* Hogy miért tartom ezeken teljesen vadásziatnak és helyesnek a söréttel való őzlövést, azt a következőkben okolom meg:

A hajtások, melyek itt szóba jöhetnek, olyanok, melyeken csak őz, nyúl s általában apró vad kerül lelövésre. E hajtások, legyenek azok akár mezőn, de különösen erdőn, aránylag nem nagy területre szorítkoznak, daczára annak, hogy jóval több hajtó szükségeltetik ezeknél, mint egy fővadra való hajtásnál. Már ennél a körülménynél fogva sem helyeselhető a golyós fegyver használata ily alkalmakkor. Sok ember között a golyó-lövés, főleg ha az a most annyira kedvelt, modern «kilomé-ter-puská»-ból történik, annyira veszélyes, hogy azt csak vajmi ritkán teheti a vadász biztosan, t. i. úgy, hogy nyugodt lehet, hogy golyója nem fúródik valami emberbe. Teljes biztonságot lakott vidékeken a modern Manlicher kilométerekre repülő golyójával sohasem nyújt és az őz maga sem oly alacsony állat, hogy remélni lehetne, hogy a golyó azon túl rövid távolságnyra a földbe fúródna.

Második ok meg az, hogy hajtóvadászaton a puskás majd kivétel nélkül közelről teszi a lövést az őzre (erdei hajtásnál távolabbról löni egyáltalában csak a legritkább esetben lehet a fák miatt) *és ily közelségből (20—40 lépés) a sörétlövés gyorsan menekülő őzrenemcsak, hogy sokkal biztosabb, mint a golyó, melylyel ily esetben a vadat legtöbbször elhibázza, még a gyakorlott lövő is, hanem ölé hatása is — elég nagy sörétet használva és csak némileg jól ülő lövéseknél — egészen biztos.* Anélkül persze nincs, hogy egyik-másik darab néha el ne veszne és ez nagyon kellemetlen, az igaz, de a golyólövésnél is megesisik, ha nem is oly gyakran. Hanem hát ebbe már beletörődik az ember, mint sok egyébbe, tökéletlensége tudatában. Az is fontos körü-

mény, hogy ha az őzlövést már hajtóvadászatra halasztják, akkor a vadásztulajdonosnak majd mindig az áll érdekében, hogy lehetőleg sok őzet lőjjenek ki, ezt pedig — rövid idő alatt, hajtóvadászaton — csakis sörétes fegyver használata mellett lehet foganatosítani.

Mindezekből látható, ha a hajtóvadászaton az őzlövés sörétes fegyverből *ily módon* történik, azon nincs kivetni való, legfeljebb a szőrszálhasogató vadászok tartják érdemesnek miatta a tollukat koptatni.

Egészen más elbírálás alá esik persze, ha a sörétes fegyverből messzebből is lönek őzre, *oly távolságokra, melyekre a sörétlövés már nem teljesen biztos.* Ilyenkor természetesen igen sok vadat lönek beteggé, mely később pusztul el. *De ez azután nem is vadásziat eljárás ám, sőt csöppet sem különbözik a dögvadásztól, — ez soha szem elől nem tévesztendő!*

Az őzvadnak söréttel való lövését más esetekben, így különösen a lesálláson, meg a cserkészeten, *semmiképen* sem helyeselhetem és egyenesen vadásziatlan eljárásnak kell neveznem, mert ilyenkor minden körülmény csakis a golyós fegyver használata mellett szól.

Hajtóvadászaton azonban — azt hiszem — nyugodt lelkiismerettel lehetjük az őzvadat tovább is söréttel, *de csak — és ezt soha, sohase feledjük el — rövid távolságokra!*

ifj. Bartal Aurél.

Az apróvad befogása s kamarákban való átteleltetése.

(Folytatás.)

A tenyésztésre szánt, illetve a törzsállomány fentartása céljából *befogott fácánok és foglyok kiteleltetése* s ezeknek mindvégig kellő kondícióban való megtartása a kibocsájtás pillanatáig nem kis feladat. Nem csekély gondot és buzgolkodást igényel, kivált a fácánál, melynél a legkitűnőbb kezeléssel is tény marad, hogy a tyúkokat illetőleg, a melyek télen át a szabadban, etetőknél tartattak, sokkal alkalmasabbak a továbbtenyésztésre, mint azok, a melyek kamarákban teleltek át, Mindamelllet a vadontenyésztés e kétségtelen előnye daczára, a törzsállomány főtétlen biztosítása okából, a télire való befogásnak még mindig túlnyomó számban vannak hívei, a mi a fácánál nem is teljesen indokolatlan.

A hol a fácán állandó vadként szerepel s továbbtenyésztése céljából egy bizonyos számú törzsállomány biztosításáról van szó, ott a tenyészvad befogására mindenekelőtt *teletetőkamaráról* kell gondoskodni, mely biztos helyen, legcélszerűbben a vadgondozó természetben való lakásának közelében építendő a szükséghez, illetve a teletetésre befogandó fácánállomány számához mért nagyságban. Például 250 darabnak elegendő egy 16 méter hosszú, 7 méter széles és mintegy 4 méter magas, téglából hosszú négyszögben épült fal; ez belsőleg két részre, egy hosszabbra és egy rövidebbre osztatik — így: — melyből az egyik (a rövidebb rész) fedél alá kerül, a másik szabadon marad. Az utóbbiba, melyet *udvarnak*, vagy *kifutónak* neveznek, leveles galyfák ásandók a földbe (ha jó ágasak, elég két darab), a fák felett pedig igen vastag zsinegből kötött háló feszítendő ki, melynek szélei a fal felső részén alkalmazandó szögekhez köttetnek. Célszerű a falazaton lapos gerendázatot alkalmazni, melyek rámaszerűen egymásba eresztve, a háló számára sokkal jobb alapot képeznek mint a pusztá fal, már csak a szögek miatt is, melyeket a gerendákba akadálytalanul verhetünk be 5—6 cm. nyire egymástól. — A kifutó további berendezésében — a már említett ülfákon kívül — még a mesterséges búvóhelyek készítésére kell szorítkoznunk, miket akként állítunk elő, hogy a fal tövében, körül, deréknyi magas cserjéknek ásnak be kissé előredőlt (rézsút) helyzetben s itt-ott rőzserakásokat alkalmazunk. — A kamarának tetővel fedett

